

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

Нэг. 2024 ОНЫ УУЛЫН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ

Үйлдвэрлэлийн үндсэн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний биелэлт

Багануур ХК нь Төвийн бүсийн нэгдсэн сүлжээний Дулааны цахилгаан станцууд болон бусад хэрэглэгчийн захиалгат нүүрсийг тасралтгүй нийлүүлэн ажиллаж байна. Хөрс хуулалтын төлөвлөгөөг 2024 онд 9-р сарын байдлаар 14504.2 мян.м³ хөрс хуулж, 3228.9 мян.тн нүүрс олборлосон байна

д/д	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Хэмжих нэгж	Жилийн төлөвлөгөө	9 сарын байдлаар		Хувь
				Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	
1	НИЙТ ХӨРС ХУУЛАЛТ	м.м ³	20390.0	14504.2	13057.3	90%
2	ТЭЭВЭРГҮЙ ХӨРС	м.м ³	1220.0	873.3	819.1	94%
3	АВТО ХӨРС	м.м ³	19040.0	13503.3	12066.9	89%
4	НҮҮРС ОЛБОРЛОЛТ	м.тн	4734.0	3228.9	3331.1	103%
5	НҮҮРС БОРЛУУЛАЛТ	м.тн	4734.0	3228.9	3328.5	103%
6	УУЛЫН ЦУЛААР	м.м ³	30743.1	21799.1	21260.3	98%

ХОЁР. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ:

1. Агаарын чанарын хүрээнд:

❖ Уурхайн дотоод тээврийн замуудыг эвдрэл гарсан тухай бүр сэргээн засч тэгшлэх, хайргажуулах ажлыг тогтмол хийсэн. 2024 онд зам засварын ажилд нийт давхардсан тоогоор 34,7 км зам хайргажуулахад 125105 м³ хайрга ашигласан.

д/д	Уул-1 хэсэг			Уул-2 хэсэг		
	Экскаватор	Хайргажуулсан зам	Хайрганы хэмжээ	Экскаватор	Хайргажуулсан зам	Хайрганы хэмжээ
1	ЭКГ-4У №323	3,2 км	11520 м3	ЭШ-20/90 №05	2,0 км	7200 м3
2	ЭКГ-10И №33	2,8 км	10080 м3	ЭШ-10/70 №61	1,3 км	6480 м3
3	ЭКГ-10И №2250	2,5 км	9000 м3	ЭШ-10/70 №492	1.5 км	5400 м3
4	ЭШ-10/70 №35	2,3 км	8280 м3	ЭКГ-10И №476	2.1 км	6460 м3
5	ЭШ-10/70 №50	1,8 км	6480 м3	ЭКГ-10И №1941	2.1 км	7860 м3
6	Гидро №2111	0,8 км	2880 м3	ЭКГ-10И №1946	1.1 км	3960 м3
7	Гидро №2305	1,4 км	5040 м3	ЭКГ-10И №2074	2.1 км	7260 м3
8	Завсрын отвал	1,2 км	4320 м3	ЭКГ-5А №1581	1.3 км	5780 м3
9				ЭКГ-5А №1592	1.8 км	6480 м3
10				Отвалууд	3.6 км	12960 м3

❖ Уурхайн дотоод тээврийн замын тоосыг дарах усалгааг 30тн-ын HOWO №150, №170, №171 гэсэн усны 3 машинаар тогтмол хийсэн.

❖ Зам усалгаанд Хово №150, №170, №171 гэсэн 3 машин ажилласан. Нийт 4-10 сар хүртэл 6086км замыг 91290тн усаар усалсан байна.

Үзүүлэлтүүд	4 сар	5 сар	6 сар	7 сар	8 сар	9 сар	10 сар	Нийт
Усалсан замын урт	1056	1312	1488	702	520	588	420	6086
Усалсан усны хэмжээ	15840	19680	22320	10530	7800	8820	6300	91290

❖ Технологийн болон үйлчилгээний автомашинуудын хурданд хяналт тавихад зөрчил илрээгүй.

❖ Карьерт нүүрсний өөрөө шаталтаас үүссэн галыг гарсан даруйд тухай бүрт нь хөрсөөр дарж унтраах арга хэмжээг авч ажилласан.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

Гал гарсан хэсэг	Гарсан галын тоо	Галын төрөл	Тоо
Уул-1	82 удаа	Шинэ гарсан	20
		Хэт халалтаас	8
		Сэргэсэн гал	54
Уул-2	7 удаа	Шинэ гарсан	1
		Сэргэсэн гал	6

❖ Машин механизмууд болон бусад тоног төхөрөмжийн төлөвлөгөөт болон төлөвлөгөөт бус засвар үйлчилгээг тухай бүр Технологийн автомашины засварын хэсэг хариуцан хийсэн.

Уулын тоног төхөөрөмж /УТТ/

2024 оны эхний 9 сарын байдлаар УТТ-н ТББК-0.88, ТАК-0.54 хувийн үзүүлэлтэй байна. Үүнд:

2024 онд 22 экскаватор, өрмийн машин, технологи дамжлагад давхардсан тоогоор 32 удаа, ТҮ-2,3 засвар хийхээр төлөвлөсөнөөс эхний 9 сарын байдлаар 28 удаагийн төлөвлөгөөт засварын хийж 87.5%-ийн гүйцэтгэлтэй байна. 2024 онд дараах томоохон засварын ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн. Үүнд:

- ЭКГ-8и №2074 экскаваторын флатформ болон сум шинээр сольсон, ЭШ-10/70 №61 №35 экскаваторын дээд доод зам шинээр солих томоохон ажлууд хийгдсэн.
- Мөн ЭШ-20/90 №05 экскаваторын барабан, промвал араа, ролик шинээр сольж тавьсан. ЭКГ-8и №2250 экскаваторын напорын редуктор шинээр сольсон байна.
- Өрмийн машин нийт 6ш автомашин механизмд их болон агрегат засвар хийж 100 хувийн гүйцэтгэлтэй ажилласан.

Технологийн авто машин механизм /ТАМ/

2024 онд компани өөрийн хөрөнгөөр хөрс тээврийн HD785A-7 автосамосвал 3 ш, дугуйт бульдозер WD600 1ш худалдан авсан байна. YAMX-т ачаа суудлын зориулалттай пикап машин 4 ш, хүн тээврийн дунд оврын автобус 2ш тендер зарлан шалгаруулалт хийгдэж гэрээ хийсэн хүлээгдэж байна.

2024 оны эхний 9 сарын байдлаар хөрс тээврийн 11 ш автосамосвал, нүүрс тээврийн 4ш автосамосвал мөн хүнд механизмуудын 5, ТЭМ-2у илчит тэрэг 1, нийт 21 техникт их болон агрегат засварын ажлыг хийхээр төлөвлөсөн бөгөөд 9 сарын гүйцэтгэлээр 68,7% агрегат засварын ажлыг хийж гүйцэтгэсэн байна.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

2024 онд НБАБ №1, НБАБ №2-д сарын ТҮ-1 , ТҮ-3 засвар үйлчилгээний ажлууд батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу 2 удаа тус тус 100% хийсэн. Технологи дамжлагуудын хүлээн авах, галерей дамжуулах болон ачилтын байгууламжуудын тоног төхөөрөмжүүдийн засвар үйлчилгээг бүрэн хийж ажилласны дүнд өвлийн бэлтгэл ажил бүрэн хангагдсан.

❖ 2024 оны зуны дизель түлш худалдан авах тендерт “Шунхлай трейдинг” ХХК шалгарч гэрээ байгуулан ажиллаж байна. Өвлийн түлшний тендерт мөн “Шунхлай трейдинг” ХХК шалгарсан байна. АИ92 бензиний тендер шалгаруулалтад “Сод Монгол” ХХК, шалгарч гэрээ байгуулан ханган ажиллаж байна.

❖ Өрөмдлөгө тэсэлгээний ажил явуулах журам болон тэсэлгээний аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэмд нийцсэн тэсэлгээний ажлын паспорт боловсруулж, түүнийг мөрдөн өдрийн цагаар гүйцэтгэж ажилласан.

БАГАНУУР ХК

Батлав: Технологийн бодлогын хэлтсийн дарга
Ч.Наранбат

ТЭСЭЛГЭЭНИЙ АЖЛЫН ПАСПОРТ

Тэсэлгээ хийх газрын нэр: ЭШ 10/70 №492

Тэсэлгээний паспорт боловсруулсан ажлын удирдагч: *А.Баярт-Учрал* А.Баярт-Учрал

Тэсэлгээний аюултай бүсийн доторх аюулгүй байдлыг хариуцагч: *Б.Очирабат* Б.Очирабат
М.Дэлгэр-Од М.Дэлгэр-Од

Тэсэлгээний ажлын паспортыг хянасан: *Уулын 2-р хэсгийн дарга П.Энхбат* Уулын 2-р хэсгийн дарга П.Энхбат

Тэсэлгээний ажлын паспортыг хянасан: *ӨТХ инженер Г.Хасбаатар* ӨТХ инженер Г.Хасбаатар

Тэсэлгээний ажлын паспортоор танилцсан тэсэлгээчид:

Г.Цэрэнбат Г.Цэрэнбат
С.Дашрэнцэн С.Дашрэнцэн
Г.Төмөрхүү Г.Төмөрхүү
Б.Сайнбуян Б.Сайнбуян
Ч.Сүхбаатар Ч.Сүхбаатар
Б.Пүрэвдорж Б.Пүрэвдорж

Огноо: 2024.06.07.

ТЭСЭЛГЭЭНИЙ АЖЛЫН ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД

№	Цроногийн гүн, м	Цроногийн Тоо, ш	Нэр	Хэмжээ нэгж	Тоо хэмжээ
Зарцуулагдах тэсрэх материалууд					
1	13	1	ОШП - шунр Гал дамжуулагч	м	
2	16	1	Балт тэсүүр	ш	
3	20	1	Сива 30м (m/c-17/500)	ш	
4	22	3	Сива 30м (m/c-25/500)	ш	
5	23	5	Иокра-С 30м (m/c-42/500)	ш	
6	24	2	Мера Шокистар SL 17мс 500м	ш	1
7	25	2	Вдөөгч ПТ-П 300тр	м	
8	26	11	Вдөөгч ТПС 500тр	ш	228
9	27	51	Вдөөгч ПТ-П 750тр	ш	
10	28	24	ДШН-6 шунр Цочир дамжуулагч	м	
11	29	6	Шокстар Surface 10м m/c-67	ш	20
12	30	3	Шокстар Surface 8м m/c-100	ш	
13	32	2	Шокстар Surface 8м m/c-42	ш	
14	34	2	Шокстар Surface 10м m/c-67	ш	
15	36	1	Иокра-С 10м 500m/c	ш	
16			Нонель гуурс 250м 0m/c	ш	
17	0	0	Иокра-С 10м (m/c-500)	ш	
18	0	0	Мера Шокистар-OD 50м 17/4500 m/c	ш	115
19	0	0	Мера Шокистар-LP 10м 4500 m/c	ш	113
20	0	0	Сива 50м (m/c-17/500)	ш	
21	0	0	Энгийн тэсрэх бодис	кг	77960
22	0	0	Энгийн тэсрэх бодис	кг	
23	0	0	Ундсан хэмжээсүүд		
24	0	0	Хамгийн гүн цроног	м	36
25	0	0	Цроногийн диаметр	м	0.25
26	0	0	Энхэлний тоо	ш	20
27	0	0	Цроног хоорондын зай	м	8
28	0	0	Энхэл хоорондын зай	м	7
29	0	0	Нийт өрөмдлөгийн хэмжээ	м	3095
30	0	0	Нийт цроногийн тоо	ш	115
31			Тэсэлгээний уулын цут	м ³	173320
32			ТЕ-н сувгийн зарцуулалт	кг/м ³	0.45
33			Нэгж урттай метрээс гарах уулын цут	м ³	56
34			Боловсруулсан уулын цут	м ³	67
35			Нэг өдөрт тэсрэх ТЕ-н хэмжээ	кг	960
36					
37			Агаарын цохих долгионоор	м	267
38			Чулуулгийн бутралтын шидэлтээр	м	357
Нийт	3095	115	Газрын чиглэлийн тэсрэх	м	222

Үйлдсэн: *А.Баярт-Учрал* А.Баярт-Учрал

2. Гадаргын болон газрын доорхи усны нөөцийн хүрээнд:

❖ Уул-2 хэсгийн урд байрлах Хуцаа голын гольдролд эхний 9 сарын байдлаар 494.2 мян.м³ шүүрүүлэлтийн усыг цутган нөхөн сэргээсэн.

❖ Уул-2 хэсгийн баруун урд байрлах Хужиртын голын гольдролд 1345.1 мян.м³ шүүрүүлэлтийн усыг цутган нөхөн сэргээсэн.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

ГОЛЫН НЭР	САР									ЖИЛ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Хуцаа голын гольдролд нийлүүлсэн ус	56053	46165	55406	63176	54824	94143	49184	36355	38862	494168
Хужирт голын гольдролд нийлүүлсэн ус	80364	94138	685020	80701	82284	86849	78351	76723	80673	1345103

❖ Багагүн нуурыг 4761 м³ усаар тэжээсэн. Багагүн нуурыг тэжээх Хужиртын гол тасраагүй бөгөөд нуур байнгын голын тэжээгдэлтэй байсан.

❖ Дулааны улиралд уурхайн дотоод шүүрлийн усыг шүүрүүлж Уул-1 хэсэгт байгуулсан цөөрөмд цутгаж ажилласан.

❖ Шүүрлийн усыг Дулааны станцаар дамжуулан цаас дүүргийн Төв цэвэрлэх байгууламжаас гарах устай нийлж урссаар Хэрлэн голд цутгадаг. Дулааны станцаар дамжин гарч байгаа уснаас Дулааны станц хэрэглээний усаа авч хэрэглэдэг.

Сар	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Жил
Хэрлэн гол нийлүүлсэн усны хэмжээ м3	233859	209059	231040	228110	229697	182623	230164	234079	235846	2014477

3. Хөрсөн бүрхэвчийн хүрээнд:

❖ 2024 оны 9-р сарын байдлаар нөхөн сэргээлтэнд ашиглах зорилгоор уулын ажлын өрнөлтөнд орж байгаа талбайн шимт хөрсний хуулалт уулын 1-р хэсэгт 12.8 га талбайгаас 25.7 мян.м³, уулын 2-р хэсэгт 6.2 га талбайгаас 18.6 мян.м³ хөрсийг хуулж шимт хөрсний овоолгуудад байршуулан хадгалсан. Нийт 19 га талбайгаас 44.3 мян.м³ шимт хөрсийг хуулж хадгалсан.

❖ Хөрс хуулалтын ажлыг сайжруулах хуулсан хөрсийг тухай бүрт нь ачуулж байх талаар холбогдох хэсгүүдэд албан бичиг хүргүүлж ажилласан. Хуулсан шимт хөрсийг агуулахад байршуулж хадгалахдаа "MNS 5916:2008 "Газар шорооны ажлын үед шимт хөрс хуулалт, хадгалалт стандартыг мөрдлөг болгон ажиллалаа. Шинээр үүсгэж байгаа шимт хөрсний агуулахыг 5м-ээс ихгүйгээр өндөртэйгээр байгуулан ажиллаж байна.

❖ Шинээр үүссэн шимт хөрсний агуулахыг хийсэлтээс хамгаалж олон наст ургамлын холимог үрээр ургамалжуулах ажлыг гүйцэтгэсэн.

❖ 2 дахь түүхий эдийн хөрсний бохирдлыг цэвэрлэж саармагжуулах зорилгоор 2024 оны 4-р сард ажилласан тос, масло асгарсан талбайн хөрсийг ковшоор хусуулж хөрс саармагжуулах талбайд буулган саармагжуулсан.

❖ Технологийн автомашин болон шатахуун түгээх машинаас асгарснаас үүдсэн бохирдсон хөрсийг тухай бүр цуглуулан, саармагжуулах талбайд буулгасан. Бохир хөрсийг хөрс саармагжуулах талбайд 2 удаа цуглуулан саармагжуулсан.

4. Газрын гадарга ба хэвлий

Уулын ажлын олборлолтын үед суулт, гулсалтанд хяналт тавьж эрсдэлтэй үед техник тоног төхөөрөмжийг зайлуулах арга хэмжээ авч ажиллаж байна.

2024 оны байдлаар нийт 5 удаагийн хөрсний суулт хагарал болж, Уул-1 хэсэгт 2 удаа, Уул-2 хэсэгт 3 удаа тус тус болсон. Хөрсний шилжилт хөдөлгөөн үүсэх гол нөлөөлөх шалгаан бол цаг агаар, хур тунадас, гүний усний шүүрэл, үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаанаас хамаарч байна. Нуралт гулсалт, шилжилт хөдөлгөөнөөс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд нурж гулссан хөрсийг ачуулж, хөрсийг тогтоох тулгуур хийж, уулын хэсгүүдэд анхааруулах зөвлөмжүүдийг өгч байна.

Автозамын сүлжээг оновчтой маршрутаар тогтоож олон салаа зам үүсгэхгүй байхад хяналт тавьж ажилласан.

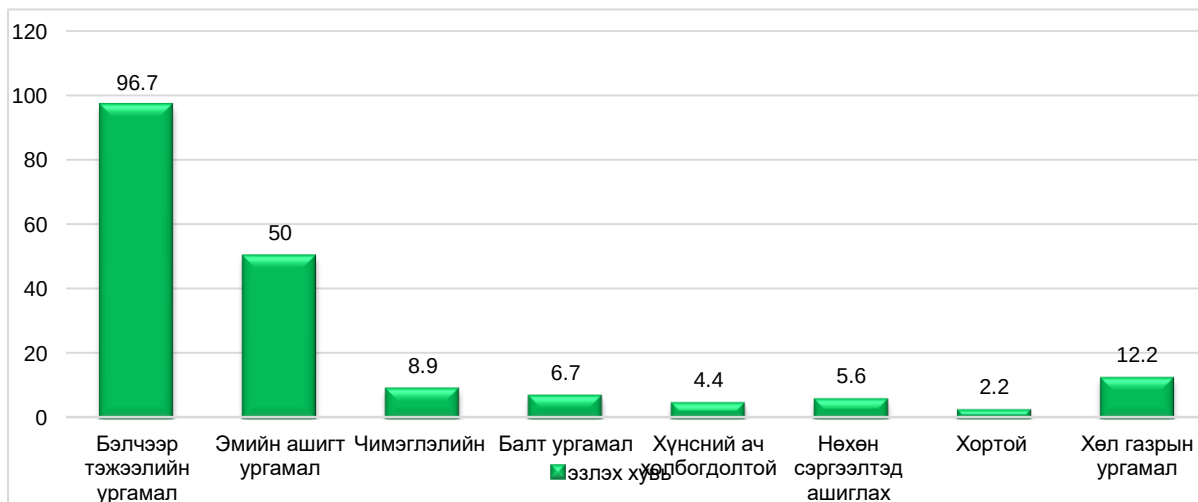
Тээвэртэй хөрсний ЭКГ-4У №323 экскаваторын хөрс тээврийн замыг ачилтын мөргөцгөөс 1-р овоолго хүртэлх 3.3км замыг 1.5 км болгон талын зайг 1.8км-ээр ойртуулсан. ЭКГ 10И №33 экскаваторын хөрс тээврийн замыг ачилтын мөргөцгөөс хөрсний овоолго хүртэлх 3.2км замыг 1.3 км болгон талын зайг 1.9км-ээр ойртуулсан.

ЭШ 20/90 №05 экскаватор нь ачилтын мөргөцгөөс хөрсний овоолго хүртэлх замын чиглэлийг өөрчилж 2.4км-ыг 2.1км болгон 0.3км-ээр талын зайг багасгасан.

5. Ургамлан нөмрөг, амьтны аймгийн хүрээнд:

❖ Багануур ХК-ийн ашиглалтын талбай орчмын ургамлуудаас 28 овгийн 64 төрлийн 77 зүйл бэлчээрийн (96.7 %), 22 овгийн 38 төрлийн 45 зүйл эмийн ашигт ургамал (50.0 %), чимэглэлийн 8 овгийн 8 төрөл 8 зүйл (8.9 %), 5 овгийн 5 төрлийн 6 зүйл балт ургамал (6.7 %), 3 овгийн 3 төрлийн 4 зүйл ургамал хүнсний (4.4 %) зориулалтаар ашиглах ач холбогдолтой. Мөн нөхөн сэргээлтэд ашиглах боломжтой 3 овог, 5 төрөл, 5 зүйл 5.6 хувь байна. Нийт 90 зүйлээс 2 зүйл хортой ургамал *Astragalus galactites*. Pall – Шүдэн цагаан, *Stellera chamaejasme* L.- Одой далан түрүү тэмдэглэгдлээ.

Багануурын уурхай орчмын ургамалжилт

№	Судалгааны байршил	Ургамлан бүрхэвч %	Зүйл (цэг бүрд)	Зонхилох зүйл (1м ²)
1. Нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн ургамалжилт				
1	1999 оны нөхөн сэргээсэн талбай	80-94	6-9	Царгас, агь, ерхөг, шарилж, хиаг, хоног будаа, согсоолж, ойн дурсгалж, биелэг багваахай, таван салаа, адамын шарилж

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

2	2003 он	55-70	6-8	Царгас, хиаг, согсоолж, хазаар өвс, шарилж, тариа, бэриш, таван салаа, гишүүнэ, ботууль, сибирийн өлөнгө, багваахай, хунчир, тарваган шийр
3	2007 он	82-95	7-16	Царгас, сибирийн өлөнгө, ерхөг, гиш, согсоолж, ортууз, хазаар өвс, багваахай, агь, таван салаа, шорнойн лууль, бэрцэцэг, хиаг, алтан харгана, гичгэнэ, ботууль, банздоо, тарваган шийр, өнчин хонхорцгоно
4	2011 он	82-86	13-16	Царгас, ерхөг, таван салаа, хазаар өвс, адамсын шарилж, хялгана, бэриш, агь, гичгэнэ, согсоолж, багваахай, ишгэн шарилж, хиаг, ортууз, бэрцэцэг, тарваган шийр
5	2015	60-75	6-13	Банздоо, ерхөг, согсоолж, таван салаа, бэриш, эмийн гичгэнэ, тарна, шарилж, улалж, хазаар өвс, хиаг, хялгана, агь, багваахай, хурган шарилж, гиш
6	2018	57-65	7-11	Ерхөг, таван салаа, зэрэм шарилж, царван, агь, хурган шарилж, гичгэнэ, өлөнгө, гичгэнэ, хиаг, согсоолж,
7	Хяналт	74-96	12-24	Улалж, агь, тарна, адамсын шарилж, хялгана, гичгэнэ, шувуун хөл, согсоолж, ерхөг, хонгорзул, хонхорцгоно, зүр өвс, цөс өвс, тавилгана, хаг, монгол өвс, гоо юлт, тайжийн жинс, дагуур хатны цэцэг, сонгино, бэрцэцэг, хонгор залаа, үлд, адууны уруул, одой далан түрүү, бэриш, дэвхрэгийн цагаан, дэрэвгэр жиргэрүү, бэрцэцэг, дайралдмал хунчир, хялгасан дэвхрэгийн цагаан

❖ Уурхайн нөлөөллийн бүсэд мал оруулахгүй байх талаар шаардлага, зөвлөмжийг гэрээт харуул хамгаалалтын албанд мэдэгдэж ажил үүргийг эрчимжүүлэн ажилласан.

❖ Амьтны судалгааны ажлыг “Авралын эрэлд” ХХК-иар 2023 оны намар болон 2024 оны хавар ажиглалт судалгааг хийлгэсэн.

Хаврын мониторингийг 2024 оны 04 сарын эхээр хийж гүйцэтгэсэн бөгөөд хөхтөн амьтнаас Монгол тарвага, цагаан зээр, хярс үнэг, үлийн цагаан оготно, монгол чичүүл, сибирь алаг даага зэрэг 6 зүйл амьтад бүртгэгдсэн.

№	Зүйлийн нэр	ОУ-ын үнэлгээ	Бүс нутгийн үнэлгээ	Тоо толгой, тархалт
1	Цагаан зээр <i>Procapra gutturosa</i>	АӨ	УБ	Уурхайн хашаанд 2 янзагатай нийт 7 зээрийг судалгаа хийсэн 2 өдрийн турш давтан бүртгэсэн
2	Монгол тарвага <i>Marmota sibirica</i>	УБ	УБ	Уурхайн далангийн зүүн талд, засмал замаас баруун талд 2 ичээнд 10 орчим тарвага бий. Бид хээрийн судалгаагаар давхардаагүй тоогоор 5 бодгаль бүртгэсэн.
3	Хярс үнэг <i>Vulpes corsac</i>	АӨ	ХБ	Уурхайн зүүн талд хашааны дотор 1 бодгаль бүртгэсэн

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

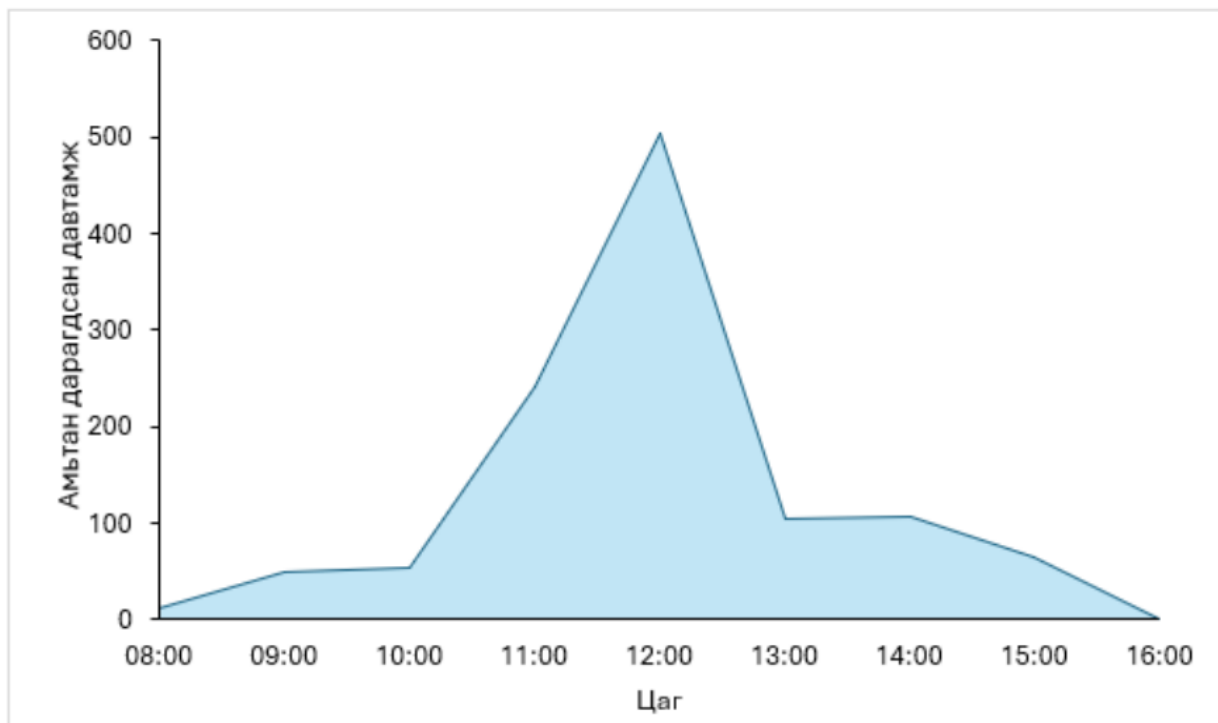
4	Үлийн цагаан оготноLasiopodomys brandtii	АӨ	АӨ	Уурхайн зүүн хэсгээр зөөлөн хөрс бүхий хэсгүүдэд үлий үүсгэн тархсан
5	Монгол чичүүл Meriones unguiculatus	АӨ	АӨ	Уурхайн зүүн хэсгээр зөөлөн хөрс бүхий хэсгүүдэд, уурхайн үйл ажиллагаанаас үүссэн далан дагаж тархсан.
6	Сибирь алаг даага Allactaga sibirica	АӨ	АӨ	Уурхайн хашааны дотор болон гадна хэсгээр уурхайлалд өртөөгүй хэсгүүдэд тархсан

Товчилсон үгийн тайлбар: АӨ-Анхааралд өртөхөөргүй, ХБ-Ховордож болзошгүй, УБ-Устаж болзошгүй.

Багануурын уурхай орчмын монгол тарваганы тоо толгойн хувьд 15 ± 3 бодгаль байх боломжтой бөгөөд 3 бүл байна.

Тарвагатай талбайд хөдөлгөөн мэдрэгч бүхий автомат камерыг 24 цагийн турш байрлуулж бүртгэл хийхэд нийт 2000 гаруй фото зураг дарсаны 1139 ширхэг тарваганы зураг байв.

Тарваганы идэвхжилтийг 24 цагаар авч үзвэл судалгаа хийсэн цаг хугацаанд 11-14 цагийн хооронд хамгийн өндөр идэвхтэй, бусад цаг хугацаанд буюу харанхуй, бүрийд нэг ч удаа нүхнээсээ гараагүй байна.

Монгол тарваганы хоногийн идэвхжилтийн судалгаа, 2024 оны 04 сар

Хаврын шувуудын мониторинг судалгааг нүүдлийн идэвхтэй үеийг тааруулж буй 2024 оны 05 сарын 03-05-ны өдрүүдэд өмнөх судалгааны арга зүйн дагуу уурхай орчимд 1 харууц цэг, Аяга нуур, Их гүн нуур, Бага гүн нуурыг сонгож

гүйцэтгэхэд 11 баг, 22 овогт хамаарах 54 зүйлийг бүртгэгдсэн байна. Уурхай орчимд бор шувуудын багийн зарим төлөөлөл, хэрээний овгийнхон зонхилж байна. Ховор, ховордож болзошгүй шувуудаас Цэн тогоруу (Эмзэг), хошуу галуу (Ховордож болзошгүй), Нөмрөг тас (Олон улсын хэмжээнд ховордож болзошгүй), улаан хүзүүт шумбуур (Олон улсын хэмжээнд Эмзэг), умардын хавтгаалж (Олон улсын хэмжээнд ховордож болзошгүй) зэрэг шувууд байна.

❖ "Хустайн байгалийн цогцолборт газар" Төв ТББ-тай 3 жилийн хугацаанд ан амьтан нутагшуулах, уурхайн ажилтнуудын байгаль хамгаалал, экологийн мэдлэгийг дээшлүүлэх чиглэлээр хамтран ажиллах зорилготой санамж бичгийг 2024 оны 06 дугаар сарын 05-ны өдөр байгуулсан.

Санамж бичгийн хүрээнд Хустайн байгалийн цогцолборт газраас "Багануур" ХК-ийн эдэлбэр талбайд 40ш Монгол тарвага нутагшуулах ажлыг амжилттай зохион байгуулсан.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

Нутагшуулсан тарваганы тооллого

Ажиглалтын хугацаа			Цаг агаарын байдал	Ажиглалтын цэг		Нийт тоо
Огноо		Цаг		№1	№2	
2024.08.28	Өглөө	07:00-12:00	Цэлмэг, нартай, тогтуун	8	14	22
	Орой	13:00-19:00		9	16	25
2024.08.29	Өглөө	07:00-12:00	Үүлэрхэг, 15:00 цагийн үед бороо орсон. Борооны дараа дрон нисгэсэн.	9	5	14
	Өдөр	13:00-15:00		10	3	13
	Орой	16:00-17:00		5	6	11
2024.08.30	Орой	14:00-17:00	Үүлэрхэг салхитай, хүйтэн	2	1	3
2024.09.01	Өглөө	08:30-12:00	Цэлмэг, нартай, тогтуун	5	11	16
2024.09.02	Өглөө	08:30-12:00	Цэлмэг, нартай, салхитай	3	6	9

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжилт
1	Агаарын чанар	Уурхайн дотоод тээврийн замуудыг эвдрэл гарсан тухай бүр сэргээн засч тэгшлэх, шаардлагатай замуудыг хайргажуулах, ус зайлуулах далан суваг хийх	2024 онд зам засварын ажилд нийт давхардсан тоогоор 34,7 км зам хайргажуулахад 125105 м ³ хайрга ашигласан.
		Уурхайн дотоод тээврийн замын тоосыг дарах усалгааг тогтмол хийх хяналт тавих	Нийт 4-10 сар хүртэл 6086км замыг 91290тн усаар усалсан
		Машин техникийн хурдны хязгаарт хяналт тавих	
		Үйл ажиллагаанаас үүсэх хүлэмжийн хийн ялгарлыг тооцоход ашиглагдах мэдээллийн санг үүсгэх	12-р сард
		Карьерт нүүрсний өөрөө шаталтаас үүссэн галыг гарсан даруйд унтраах арга хэмжээ авах	Нийт 89 удаагийн нүүрсний өөрөө шаталтаас үүссэн галыг тухай бүрт дарж унтраасан.
		Хүнд машин механизмуудын болон бусад тоног төхөөрөмжийн төлөвлөгөөт болон төлөвлөгөөт бус засвар үйлчилгээг тухай бүр тогтмол хийх	9 сарын байдлаар уулын тоног төхөөрөмжийн 32 засварын ажил төлөвлөсөнөөс 28 удаагийн төлөвлөгөөт засварын хийж 87.5%-ийн гүйцэтгэлтэй байна. Технологийн автомашины нийт 21 техникт их болон агрегат засварын ажлыг хийхээр төлөвлөсөнөөс гүйцэтгэлээр 68,7%-тай байна.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

	Машин механизмуудад найдвартай ханган нийлүүлэгчээс чанарын шаардлага хангасан түлш шатахууныг авч ашиглах	Дизель түлшийг “Шунхлай трейдинг” ХХК-иас, АИ92 бензиний тендерт “Сод Монгол” ХХК шалгарч гэрээ байгуулан ханган ажиллаж байна.
	Тэсэлгээний ажлыг стандартын дагуу өдрийн цагаар гүйцэтгэнэ.	Өрөмдлөгө тэсэлгээний ажил явуулах журам болон тэсэлгээний аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэмд нийцсэн тэсэлгээний ажлын паспорт боловсруулж, түүнийг мөрдөн өдрийн цагаар гүйцэтгэж ажилласан.
2	Гадаргын ба газрын доорхи усны нөөц	Хуцаа голын гольдролд шүүрүүлэлтийн усыг тогтмол цутгах нөхөн сэргээх
	Хужиртын голын гольдролд шүүрүүлэлтийн усыг тогтмол цутгах, нөхөн сэргээх	Хуцаа голын гольдролыг 494.2 мян.м ³ усаар тэжээсэн.
	Дулааны улиралд дотоод шүүрлийн усыг Уул-1 хэсгийн цөөрөмд цутгах	Хужиртын голын гольдролыг 1345.1 мян.м ³ усаар тэжээсэн.
	Дотоод шүүрлийн усыг цөөрөмд тогтмол цутгаж ажилласан.	
	Хэрлэн голд цутгах усны хэмжээ	Хэрлэн голд 2014.5 1 мян.м ³ усыг цутгасан байна.
	Уурхайн шүүрүүлэлтийн усаар Багагүн нуурыг дулааны хугацаанд байнга сэлбэн тэжээх	Багагүн нуурыг 4-р сараас тэжээж эхэлсэн бөгөөд 4761м ³ усаар тэжээсэн.
	Багагүн нуурын хөлдөлтийн гүнийг давтан тодорхойлох	12-р сард
	Усыг үр ашигтай хэрэглэх талаар ухуулга сурталчилгаа хийж, мэдээллийн хуудсуудыг зохих газруудад байрлуулах	11-12-р сард
3	Хөрсөн бүрхэвч	Шинээр эвдрэлд орох талбайн үржил шимт хөрсийг хуулах, агуулахад байршуулах
	Шинээр үүссэн шимт хөрсний агуулахыг ургамалжуулах, элэгдлээс хамгаалах	9-р сарын байдлаар нийт 19 га талбайгаас 44.3 мян.м ³ шимт хөрсийг хуулж хадгалсан.
	Цэгүүдэд байрлуулсан бохир хөрсийг хөрс саармагжуулах талбайд цуглуулах, саармагжуулах	Шинээр үүссэн шимт хөрсний агуулахыг хийсэлтээс хамгаалж олон наст ургамлын холимог үрээр ургамалжуулах ажлыг гүйцэтгэсэн.
	2 дахь түүхий эдийн хөрсний бохирдлыг цэвэрлэх, саармагжуулах	Бохир хөрсийг хөрс саармагжуулах талбайд 2 удаа цуглуулан саармагжуулсан.
	2 дахь түүхий эдийн хөрсний бохирдлыг цэвэрлэх, саармагжуулах	2 дахь түүхий эдийн талбайн талбайг 4-р сард хусуулж цэвэрлэсэн.
4	Газрын гадарга, хэвлий	Гравитацийн хүчний нөлөөллөөр явагдах геотехникийн процесст хяналт тавих
		Нийт 5 удаагийн хөрсний суулт хагарал болж, нурж гулссан хөрсийг ачуулж, хөрсийг тогтоох тулгуур хийж, уулын хэсгүүдэд анхааруулах зөвлөмжүүдийг өгч байна.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

	Автозамын сүлжээг оновчтой маршрутаар тогтоож олон салаа зам үүсгэхгүй байхад хяналт тавьж ажиллах	ЭКГ-4У №323 экскаваторын хөрс тээврийн 3.3км замыг 1.5 км болгон талын зайг 1.8км-ээр ойртуулсан. ЭКГ 10И №33 экскаваторын 3.2км замыг 1.3 км болгон талын зайг 1.9км-ээр ойртуулсан. ЭШ 20/90 №05 экскаваторын чиглэлийг өөрчилж 2.4км-ыг 2.1км болгон 0.3км-ээр талын зайг багасгасан.	
5	Ургамлан нөмрөг	Нөхөн сэргээлт хийсэн талбайд ургамлан бүрхэцийг тодорхойлох, эрүүл талбайтай харьцуулах	28 овгийн 64 төрлийн 77 зүйл бэлчээрийн, 22 овгийн 38 төрлийн 45 зүйл эмийн ашигт ургамал, чимэглэлийн 8 овгийн 8 төрөл 8 зүйл, 5 овгийн 5 төрлийн 6 зүйл балт ургамал, 3 овгийн 3 төрлийн 4 зүйл ургамал хүнсний ач холбогдолтой ургамал байна.
6	Амьтны аймаг	Ан амьтны ажиглалт, тандалтыг хийх	Хаврын мониторингийг 2024 оны 04 сарын эхээр хийж гүйцэтгэсэн бөгөөд 6 зүйл хөхтөн амьтад бүртгэгдсэн. Үүнээс монгол тарваганы тоо толгойн хувьд 15±3 бодгаль байх боломжтой бөгөөд 3 бүл байна.
	Уурхайн нөлөөллийн бүсэд мал оруулахгүй байх арга хэмжээг авах	Гэрээт харуул хамгаалалтын алба үйлдвэрийн талбайд мал оруулахгүй байхад анхаарч ажилласан.	

ГУРАВ. Нөхөн сэргээлтийн чиглэлээр хийгдсэн ажил:

1. Техникийн нөхөн сэргээлтийн хүрээнд:

Дотоод нөхөн дүүргэлтийг 3 байршилд Уул-1 хэсэгт 6814.9 мян.м³, Уул-2 хэсэгт 1987.1 мян.м³ хөрсөөр дүүргэлт хийсэн.

2. Биологийн нөхөн сэргээлт хүрээнд:

Уулын ажлын онцлогоос хамааран уулын ажлын эцсийн хүрээ хязгаарын дагуу овоолгууд хэлбэржээгүй тул нөхөн сэргээлтийн оронд мод бут тарих, дүйцүүлэн хамгаалах ажлуудыг хийж байна.

Биологийн нөхөн сэргээлтэд ашиглах мод сөөгийг дотооддоо үржүүлэн бойжуулж нөхөн сэргээлтэд ашиглах мөн Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөнийг дэмжиж хэрэгжүүлэх зорилгоор 2024 онд 17000 мод тарих, шинээр 2 хүлэмж байгуулах, мод бутыг үрээр болон мөчрөөр тарихаар төлөвлөсөн.

2024 онд хаврын тарилтаар Нарийны голын татамд Улиас-2550ш, бургас 1600ш, шар хуайс 260ш хайлаас 850ш, ногоон дэд бүтэц хамгаалалтын ойн зурвас 1290ш, нийтийн хэрэгцээнд 6600ш, намрын тарилтаар үйлдвэрийн талбайд 550ш, Богд ууланд 5000ш, нийт 18700 ширхэг модыг тарьсан.

Хаврын тарилтанд Нарийны голын татмын нөхөн сэргээлтэд 5000ш улиас, хайлаас, бургас модыг тарьж хашиж хамгаалсан.

Мод үржүүлгийн газарт хамгаалалтын зурвасаар 1290ш хайлаасыг хашлагаар тарьсан.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

Ажилчдын амьдрах орчныг сайжруулах ажлын хүрээнд компанийн 18 ажилтанд 6600ш хайлаас, 260ш шар хуайс, нийт 6860ш модыг ажилчдад өгч тариулсан.

Намрын тарилтаар үйлдвэрийн талбайд 550ш шинэс модыг тарьсан.

Багануур ХК нь Богд уулын нөхөн сэргээлтэд мод тарих төлөвлөгөөний дагуу 2024 оны намрын мод тарилтаар Бумбатын аманд 5000ш 2 настай шинэс модны тарьцыг тарьсан. Мод тарилтын ажлыг 2024 оны 10-р сарын 10-25-ны хооронд хийж гүйцэтгэв.

“Тэрбум мод” үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд тарьсан модны тоо

Модны тоо	2022 он	2023 он	2024 он /хүлээгдэж буй гүйцэтгэлээр/	Нийт
Тарьсан модны тоо	10,000	11637	18700	40337

Уурхайчдын “Харилцан хүндэтгэе” гэр бүлийн өдөрлөгөөр 120 ажилтан “Нэг өрх - Нэг мод” аяныг өрнүүлж гэр бүлийн хамт Нарийн голын эрэгт 120ш мод тарьсан.

Багануур ХК нь жил бүрийн бүх нийтийн мод тарих өдрөөр ажилчдыг хамруулан мод бутыг тарьж байна.

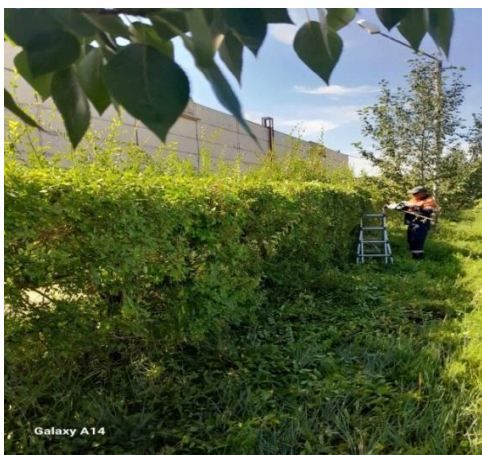

3. Мод бут арчилж хамгаалах хүрээнд:

Хавар 3, 4-р сард 120 улиас модыг хэлбэржүүлж, огтлон 1 настай мөчир 50000 бэлтгэсэн. Мод бутыг хэлбэржүүлэх болон шохойн сүүгээр шохойдож өвчин хортонгоос сэргийлэх, усалгаа арчилгааг хийх зэрэг ажлуудыг гүйцэтгэсэн.

4. Мод үржүүлгийн ажлын хүрээнд:

Мод үржүүлгийн талбайд хайлаас, улиас, бургас, шар хуайс зэрэг навчит модыг үрээр болон модлог мөчрийн тарилтыг хийсэн. Шинэс, Голтбор, Буйлс зэрэг моднууд болон ил талбайд тарьсан Хайлаас, Улиас, Бургас, Шар хуайс зэрэг моднуудын арчилгаа усалгааг тогтмол хийж байна.

- ❖ Модлог мөчрөөр- Улиас- 10000, бургас-10000
- ❖ Үрээр – Хайлаас- 12000 шар хуайс- 8000

Навчит модны үр, мөчрийн тайрдсыг Уурхайн эдэлбэр талбай болон ойр орчмоос бэлтгэж байна.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

Худалдан авах тендерт шалгарсан компанийн жимсний модны үрийн бэлдэц нийлүүлэлтээс шалтгаалан жимсний модыг үрээр тарих хугацаа оройтсон. Модлог мөчрөөр болон ногоон мөчрөөр 5 төрлийн жимсний модны үржүүлэг хийж туршсан. 180ш модны суулгац бэлдсэн. 2024 онд 2 хүлэмжинд тарилтыг хийхээр төлөвлөж байна.

Мод үржүүлгийн талбайд бойжиж буй модны тарьц, суулгацын тоо

Суулгацын төрөл	2022 онд	2023 онд	2024 онд	НИЙТ
Улиас		5,500	13,960	19,460
Хайлаас	110,000	80,000	37,600	227,600
Бургас		5,500	12,500	18,000
Шар хуайс		38,000	14,260	52,260
Шинэс		80,000		80,000
Гүйлс		2,000		2,000
Голт бор		2,000		2,000
Жимсний мод			180	65
Бүгд	110,000	213,000	78,320	401,500

Мод үржүүлгийн талбайд 2022 онд үрээр тарьсан 2 настай 120,000 гаруй хайлаасны суулгацыг бойжуулгын талбайд гаргахаар авч бэлдсэн боловч талбайн асуудлаас шалтгаалан 56000ш хайлааны суулгацыг бойжуулгын талбайд шилжүүлэн суулгасан.

Хайлаас модны 2 настай суулгацыг бортоглож усалгаа арчилгааг тогтмол хийсэн. Нийт 13000 ширхэг модыг бортоглосон.

5. Цэцэгжүүлэлт, тохижилтийн хүрээнд:

25 орчим төрлийн 5500 гаруй цэцгийн үрсэлгээг бэлтгэн ил талбайд шилжүүлсэн. Нийт 2300м² талбайг цэцэгжүүлсэн.

Гэрээт ажилчдыг 3-р сараас эхлэн авч ажиллуулж эхэлсэн бөгөөд 2024 онд 18 хүний бүрэлдэхүүнтэй ажилласан.

Албан тушаал	Ажиллах хугацаа	Төлөвлөсөн
Экологич	Үндсэн	1
Байгаль орчны ажилтан	Үндсэн	1
Байгаль орчны туслах ажилтан	Үндсэн	2
Модны усалгаа, арчилгаа, үржүүлгийн газарт ажиллах гэрээт ажилтан	Гэрээт /8сар/	8
Түр гэрээт ажилтан	Гэрээт /Хавар, намар/	6
Нийт		18

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн сарын аяны хүрээнд зохион байгуулсан “ЗӨВЛӨН ТУСЛАЯ” өдөрлөгөөр ажилтнуудад мод тарих арга аргачлалын талаар заавар зөвлөмж, мэдээлэл өгч өөрсдийн талбайд үржүүлсэн 2 настай 1000ш хайлаас модны суулгацыг ажилчдад тараасан.

2024 онд ижил төрлийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа компаниудад туршлага судлах ажлыг хийгээд байна. Байгаль орчны 12 ажилтан нийт 6 компанийн үйл ажиллагаатай танилцаж туршлага судалсан.

Соёолж ХХК

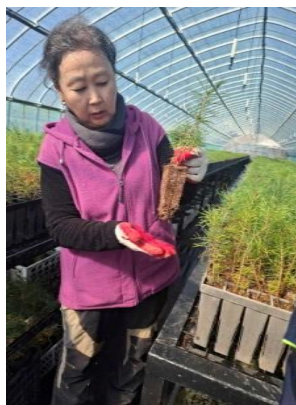
Агроник ХХК

Сум дундын ойн анги

Төгөл ХХК

Ар гүнт “Инчон” Мөрөөдлийн төгөл

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээлтийн арга хэмжээ	Гүйцэтгэл
1.	Техникийн нөхөн сэргээлт	Дотоод нөхөн дүүргэлтийг алхагч экскаватороор буюу тээвэргүйгээр 2.3 сая.м ³ хөрсөөр нөхөн дүүргэлт хийнэ.	Дотоод овоолгийн нөхөн дүүргэлтийг 6.8 сая.м ³ хөрсөөр нөхөн дүүргэлтийг хийсэн.
2.	Биологийн нөхөн сэргээлт	Үйлдвэрийн талбай дахь мод бутны усалгаа, арчилгааг хийх, тохижилт, байгаль орчны ажлыг хийх Үйлдвэрийн талбай орчмыг цэцэгжүүлэх, цэцгийн мандлын үрсэлгээг бэлтгэх	Үйлдвэрийн талбай дахь мод бутны усалгаа, арчилгааг тогтмол хийж гүйцэтгэсэн. 25 орчим төрлийн 5500 гаруй цэцгийн үрсэлгээг бэлтгэн, нийт 2300м² талбайг цэцэгжүүлсэн.
3	Тэрбум мод	Нэг сая модны стратеги төлөвлөгөөг боловсруулах Хүлэмжинд жимсний болон гоёлын модны үрсэлгээг хийх, усалгаа арчилгааг хийх Мод үржүүлгийн газрын ил талбайд болон хүлэмжинд навчит мод бутны үрсэлгээ хийх, усалгаа арчилгааг хийх Бойжуулгын талбайд мод бутны тарьцыг шилжүүлэн суулгах, арчлах Мод бутыг бортоглох, усалж арчлах Мод үржүүлгийн газрын барилга байгууламжуудыг засаж янзлах "Тэрбум мод" үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд нийт 17000ш мод бут тарина. - Багануур дүүрэг Нарийн голын эрэг дагуу - Богд уулын нөхөн сэргээлт - Ажилчдын амьдрах орчныг сайжруулах - Уурхайн бүсийн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэх Тарьсан мод бутыг хашиж хамгаалах	Нэг сая модны стратеги төлөвлөгөөг боловсруулж бэлэн болгосон. Модлог болон ногоон мөчрөөр 3 төрлийн жимсний модны үржүүлэг хийж туршсан. 180ш модны суулгац бэлдсэн Ил талбайд нийт 78320ш навчит модны суулгацыг бойжуулж байна. 2 настай 56000ш хайлаасны суулгацыг бойжуулгын талбайд шилжүүлэн суулгасан. Хайлаас модны 2 настай 13000 ширхэг суулгацыг бортоглосон. Мод үржүүлгийн газрын зөөврийн сууцыг янзалж байна. Хашааг шинэчилж байна. Нийт 18700ш мод, бутыг тариад байна. 5000ш улиас, хайлаас, бургас тарьсан. 5000ш шинэс тарьсан. 6860ш хайлаас, шар хуайс тарьсан. 1840ш шинэс, хайлаас тарьсан. Нарийны голын эрэгт тарьсан 5000ш модыг хашиж хамгаалсан.

ДӨРӨВ. Дүйцүүлэн хамгаалах чиглэлээр хийгдсэн ажил:

Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сумын “Аварга тосон” орон нутгийн тусгай хамгаалалтын газар болон Төв аймгийн Баяндэлгэр суманд хийхээр төлөвлөсөн бөгөөд 2024 онд хийгдэх ажлын саналыг авсан. Дүйцүүлэн хамгаалах ажлын төлөвлөгөөг боловсруулж батлуулсан.

ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАЛ ХИЙХ АЖЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

	Дүйцүүлэн хамгаалал хэрэгжүүлэх газар	Хийгдэх ажил
1	Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан сум	Аварга тосон, Бүрд нуурын хойд дэнжид хамгаалалтын зурвас байгуулж мод тарих, хашаажуулах
2	Төв аймгийн Баяндэлгэр сум	Ойн нөхөн сэргээлтэнд тарих модыг хашаажуулах хашааны тор авах

Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу дүйцүүлэн хамгаалах ажлын хүрээнд Аварга тосон, Бүрд нуурын хойд эргээр хамгаалалтын зурвас мод тарьж, хашаажуулсан. Үүнд:

Тарьсан модны төрөл: - Улиас 340ш
 - Шар хуайс 2573ш
 - Нийт 2913 ширхэг

Хашааны хэмжээ: - Урт 440м
 - Өргөн 10м
 - Талбай 4400м²

Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

№	Дүйцүүлэн хамгаалах зорилт	Хамгаалах арга хэмжээ	
1.	Аварга тосон ОНТХГН-ийг дүйцүүлэн хамгаалах	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө, төсөв боловсруулах	Орон нутгаас санал авч, төлөвлөгөө, төсвийг боловсруулсан.
		Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжүүлэх	Аварга тосон, Бүрд нуурын хойд эргээр хамгаалалтын зурвас 2913 ширхэг мод тарьж, 4400м ² талбайг хашаажуулсан.
2.	Гүн галуутай ОНТХГН-т дүйцүүлэн хамгаалах	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө, төсөв боловсруулах	Орон нутгаас санал авч, төлөвлөгөө, төсвийг боловсруулсан.
		Биологийн олон янз байдлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний батлагдсан төлөвлөгөөний дагуу хэрэгжүүлэх	11-12-р сард хийнэ.

Тав. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох арга хэмжээ

Багануур ХК нь өөрийн эдэлбэр газарт үйл ажиллагаагаа явуулж байгаа бөгөөд дүүргийн иргэд, оршин суугчид суурин учраас нүүлгэн шилжүүлэлт хийх шаардлагагүй тул нөхөн олговор байхгүй.

Зургаа. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээ

1. 2013 онд Монгол улсын шинжлэх ухааны академи Палеонтологийн төвтэй гэрээ байгуулан уурхайн ашиглалтын талбайд судалгаа хийлгэсэн. Судалгаагаар цаашид үйл ажиллагаа явуулж байхад явуулж байх үед соёлын өв илэрсэн тохиолдолд ШУА-ийн Палеонтологийн төвд хандан хуулийн дагуу хамгаалах, малтлага хийлгэх ажил зохион байгуулах зөвлөмжийг өгсөн.
2. Археологийн судалгааны ажлыг 2021 онд хийлгэсэн. Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны явцад газар дээр ил ямар нэгэн таних тэмдэггүй булш, хүний үйл ажиллагааны ул мөр, хөрс хуулалтын үед хүн малын яс, ваар сав, хүрэл, төмөр эдлэл болон бусад төрлийн эд өлгийн зүйлс илэрсэн тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагад мэдэгдэж зохих арга хэмжээг авахыг зөвлөсөн.

№	Нөлөөлөлд өртөх түүх, соёлын өв	Зөвлөмж
1.	Археологийн дурсгал	Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны явцад газар дээр ил ямар нэгэн таних тэмдэггүй булш, хүний үйл ажиллагааны ул мөр, хөрс хуулалтын үед хүн малын яс, ваар сав, хүрэл, төмөр эдлэл болон бусад төрлийн эд өлгийн зүйлс илэрсэн тохиолдолд мэргэжлийн байгууллагад мэдэгдэж зохих арга хэмжээг авахыг зөвлөсөн
2	Палеонтологийн дурсгал	Судалгаагаар цаашид үйл ажиллагаа явуулж байхад явуулж байх үед соёлын өв илэрсэн тохиолдолд ШУА-ийн Палеонтологийн төвд хандан хуулийн дагуу хамгаалах, малтлага хийлгэх ажил зохион байгуулах зөвлөмжийг өгсөн.

Долоо. Осол, эрсдэлийн менежмент

1. Болзошгүй аваарь ослын үед яаралтай хэрэглэх яаралтай тусламжийн эм тариа материал хэрэгсэл, ариутгал цэвэрлэгээ, хог хаягдал, анхан шатны бичиг баримтын стандартыг хангаж ажиллалаа. Сар бүр ХАБЭА-н нийт ажилтны сургалтаар анхны тусламжийн сургалтыг зохион байгуулж ажилласан.

2. Гүйцэтгэх захирлын тушаалаар томилогдсон хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн III шатны үзлэг хийх комисс нь компанийн хэсэг нэгжийн 2024 оны 1-3 дугаар улирлын ХАБЭА-н бичиг баримтууд, машин механизм, тоног төхөөрөмж, хөдлөх бүрэлдхүүний техникийн бүрэн бүтэн байдал, ашиглалт, аюулгүй ажиллагаа, технологийн ажлын явц, паспортын мөрдөлт, ажлын байрны соёл, эрүүл ахуй, эрүүл мэнд, эмх цэгц, хүн нэг бүрийн ажлын, тусгай хувцас, хамгаалах хэрэгсэл, түүний ашиглалтанд хяналт шалгалт хийсэн.

2024 оны 9-н сарын байдлаар аюулыг мэдээлэх хуудас болон 4000 дугаарын утсаар 11, хуудсаар 115, гар утасны аппликэйшнээр 221, нийт мэдээлэгдсэн 347 аюул эрсдэлийн мэдээллийг хүлээн авч, холбогдох хэлтэс, алба, хэсгийн дарга, ИТА нарт арилгах талаар тодорхой хугацаатай үүрэг даалгавар өгч, гүйцэтгэлд хяналт тавьж ажилласнаар нийт мэдээллийн 100 % буюу 347-ийг аюулыг арилгуулж, эрсдэлээс сэргийлсэн.

Илэрсэн нийт мэдээллийн 16% буюу 56 нь их эрсдэлтэй, 20,4% буюу 71 нь дунд эрсдэлтэй, 63.6% буюу 214 нь бага эрсдэлтэй мэдээлэл эзэлж байна.

3. Болзошгүй осол, аюул эрсдлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор 7 хоног бүр 3-4 удаа ээлжит бус үзлэгийг тогтмол хийдэг бөгөөд 2024 оны эхний 9-н сарын байдлаар нийт 196 удаагийн үзлэгийг хийж, 117 зөрчил илрүүлсний 100% буюу 117-ыг нь тухай бүрт нь, хугацаатай үүрэг өгч арилгуулсан.

Илэрсэн зөрчлийн 51% буюу 60 нь цахилгааны аюулгүй байдлын, 39% буюу 45 нь технологийн, (зам, далан хамгаалалт г.м), 10% буюу 12 нь ажлын байр, орчны эмх цэгц, цэвэрлэгээтэй холбоотой зөрчил эзэлсэн.

Илэрсэн зөрчлийн 12 буюу 11.8%-ийг газар дээр нь шууд арилгуулсан бөгөөд 90 буюу 88.2%-ийг хугацаатай үүрэг өгч арилгуулсан байна.

“ХАБЭА-н сургалтын хөтөлбөр”-ийг 9 үндсэн, 32 дэд сэдвийн хүрээнд 12 цагийн багтаамжтай боловсруулан Үйлдвэрлэл, технологи эрхэлсэн дэд захирлаар батлуулан, Гүйцэтгэх захирлын А/109 тоот тушаалаар, батлагдсан хөтөлбөрийн дагуу 2024 оны 01-11 дүгээр сар хүртэл сар бүрийн 3 дахь долоо хоног бүр сургалтыг танхимаар явуулахад сургалтанд нийт 962 ажилтан хамрагдан 90 гаруй хувьтай явагдаж байна.

4. ЭАШТ, ГЭД, АУД сургуулилт: Хэсэг, нэгжийн амилуулах суурь тусламж, гал эсэргүүцэх, аваар устгах дасгал сургуулийн төлөвлөгөө, түүний гүйцэтгэлийг хянах, чиглүүлэх, хамрагдалтыг сайжруулах чиглэлээр хяналт тавьж ажилладаг бөгөөд эхний хагас жилийн байдлаар амилуулах суурь тусламж, гал эсэргүүцэх, аваар устгах дасгал сургуулийг нийт 37 удаа зохион байгуулж давхардсан тоогоор 2164 ажилтныг хамруулсан.

5. 3-р сарын 28-ны өдөр 16:00 цагт орон даяар дуугарсан гамшгийн аюулын зарлан мэдээллийн дуут дохиогоор Багануур ХК-ийн бүх хэсэг нэгжүүдийн ажилтнууд Багануур дүүргийн Онцгой байдлын хэлтсийн заавар, зөвлөмжийн дагуу гамшгаас хамгаалах дадлага, сургуульд хамрагдлаа

Гамшиг тохиолдсон нөхцөлд иргэн бүр бэлэн байх дадалд сургах тус сургуулилтад Багануур ХК-ийн 580 ажилтан, эрдэм шинжилгээний хуралд оролцохоор ирсэн ШУТИС-ийн эрдэмтэн багш нар, магистрант, докторант зэрэг 25 зочин, нийт 605 хүн оролцлоо.

6. **А.Химийн бодисын зориулалт:** Засварын цехэд аккумуляторыг сэргээн засварлахад – хүхрийн хүчил / H_2SO_4 /, хүчилтөрөгчийн цехэд 25%-ийн

аммиакийн уусмал / NH_4OH /, аммонийн хлорид / NH_4Cl /, засварын цехийн гагнуурчид – бура / $\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7$ /-г тус тус ашиглана.

Б.Химийн бодисын төрөл: Хүхрийн хүчил /sulphuric acid- H_2SO_4 /, 25%-ийн аммиакийн уусмал /ammonia- NH_4OH /, аммонийн хлорид /ammonium muriate- NH_4Cl /, бура /borax- $\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7$ /

Химийн бодисын тооллогын хуудас					
Аймаг, нийслэл	Улаанбаатар хот	Улсын бүртгэлийн дугаар	9010001045		
Сум, дүүрэг	Багануур дүүрэг	Регистрийн дугаар	2008572		
Аж ахуйн нэгжийн нэр	Багануур ХК	Үйл ажиллагааны чиглэл	Нүүрс олборлох, борлуулах, боловсруулах		
		Зориулалтын агуулахтай эсэх	Байгаа		
№	Бодисын нэр	Химийн томъёо	Хэмжих нэгж	нийт хэмжээ	Хор, аюулын ангилал
1	Аммиак	NH_4OH	л	0,12	Онцгой цочроогч
2	Аммонийн хлорид	NH_4Cl	кг	0.20	цочроогч
3	Натрийн борат	$\text{Na}_2\text{B}_4\text{O}_7 \cdot 10\text{H}_2\text{O}$	кг	6	
4	Хүхрийн хүчил	H_2SO_4	л	0,74	онцгой исэлдүүлэгч

❖ Химийн бодисын өрөөнд хадгалагдаж байгаа химийн бодисын тооллогын дүн мэдээг Дүүргийн МХХ, Цагдаагийн газар 3-р сард хүргүүлсэн. 11 сард химийн бодисын тооллогын дүн мэдээг дахин хүргүүлнэ.

❖ Химийн бодистой харьцаж ажилладаг ажиллагсад химийн бодисын хор аюулын лавлагааг хэрхэн унших, эрсдэлээс өөрийгөө болон бусдыг хэрхэн хамгаалж, анхны тусламж үзүүлэх сэдэвт сургалтыг

- Уул – 1 тэсэлгээчин, гагнуурчин, нярав -11 ажилтан
- Уул – 2 тэсэлгээчин, гагнуурчин – 11 ажилтан
- ЭХНХ – реле хамгаалалтын засварчид – 7 ажилтанд орсон.

❖ Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд химийн бодисын болзошгүй ослын үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээний эрсдлийн үнэлгээг хийлгэж тусгасан.

❖ Химийн бодис болон хийнүүдэд ашиглах хадгалах тусгай зөвшөөрлийг авахад байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг хийлгэсэн байх шаардлагатай. Байгаль орчны төлөв байдлын үнэлгээ хийгдэн ерөнхий

үнэлгээ хийлгэх хүсэлтээ хүргүүлсэн. Дүгнэлт гарсаны үндсэн дээр нарийвчилсан үнэлгээ хийгдэнэ.

7. Тэсрэх материалын агуулах нь байнгын байнгын 24 цагийн харуул хамгаалалттайгаар ажиллуулж байна. Өрөмдлөгө тэсэлгээний ажил явуулах журам болон тэсэлгээний аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэмд нийцсэн тэсэлгээний ажлын паспорт боловсруулж, түүнийг мөрдөн ажилладаг.

Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

№	Болзошгүй аюул, осол, сөрөг нөлөөлөл	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Хэрэгжилт
1	Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагааны үед үүсэх гэнэтийн аюул осол	Болзошгүй аваарь ослын үед яаралтай хэрэглэх анхны тусламжийн багаж хэрэгсэл, эм тариаг бэлэн байлгах, анхан тусламжийн сургалтыг зохион байгуулах	Яаралтай тусламжийн эм тариа материал хэрэгсэл, ариутгал цэвэрлэгээ, материалыг хангаж, сар бүр ХАБЭА-н нийт ажилтны сургалтаар анхны тусламжийн сургалтыг зохион байгуулж ажилласан.
2	Хөдөлмөрийн аюулгүй бадйлыг хангах, эрүүл ахуйн бодлогыг хэрэгжүүлж ажиллах	ХАБЭА-н ээлжит болон ээлжит бус хяналтыг тогтмол хийх	2024 оны 9-н сарын байдлаар аюулыг мэдээлэх хуудас болон 4000 дугаарын утсаар 11, хуудсаар 115, гар утасны аппликэйшнээр 221, нийт мэдээлэгдсэн 347 аюул эрсдэлийн мэдээллийг хүлээн авч, хугацаатай үүрэг даалгавар өгч, аюулыг 100 % арилгуулж, эрсдэлээс сэргийлсэн. 7 хоног бүр 3-4 удаа ээлжит бус үзлэгийг тогтмол хийсэн. 9-н сарын байдлаар нийт 196 удаагийн үзлэгийг хийж, 117 зөрчил илрүүлсний тухай бүрт нь, хугацаатай үүрэг өгч 100% арилгуулсан.
		ХАБЭА-н сургалтыг хуваарийн дагуу зохион байгуулах	2024 оны 01 дүгээр сараас эхлэн сар бүрийн 3 дахь долоо хоног бүр ХАБЭА-н сургалтыг танхимаар явуулахад сургалтанд нийт 962 ажилтан хамрагдсан.
		Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хэрэгслээр бүрэн хангах	Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэлийг тухай ханган ажиллаж байна.
3	Гал түймрийн аюул	Ажлын байруудад гал унтраах багаж хэрэгслийн бэлэн байдалд хяналт тавих, хангамж бүрдлийг шалгах, Гал эсэргүүцэх дасгал сургуулийг зохион байгуулах	Гал эсэргүүцэх, аваарь устгах дасгал сургуулийг нийт 37 удаа зохион байгуулж давхардсан тоогоор 2164 ажилтныг хамруулсан.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

4	Байгалийн гамшгаас үүдэлтэй аюул осол	Аваар устгах сургуулилтыг байгуулах	дасгал зохион	Гамшиг тохиолдсон нөхцөлд иргэн бүр бэлэн байх дадалд сургах тус сургуулилтад Багануур ХК-ийн 580 ажилтан, эрдэм шинжилгээний хуралд оролцохоор ирсэн ШУТИС-ийн эрдэмтэн багш нар, магистрант, докторант зэрэг 25 зочин, нийт 605 хүн оролцлоо.
5	Химийн бодисын ашиглалтаас үүсэх эрсдэл	Химийн эрсдлийн хийлгэх, болзошгүй ослын үед ажиллах арга хэмжээний төлөвлөгөөг Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд тусгах	бодисын үнэлгээ	Гамшгаас хамгаалах төлөвлөгөөнд химийн бодисын болзошгүй ослын үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээний эрсдлийн үнэлгээг хийлгэж тусгасан.
		Химийн бодис болон хийнүүдэд ашиглах хадгалах тусгай зөвшөөрлийг авах	боломж	Тусгай зөвшөөрлийг авахад байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг хийлгэсэн байх шаардлагатай. Нарийвчилсан үнэлгээ хийх гэрээ байгуулагдан гүйцэтгэж байна.
		Химийн бодисын өрөөнд хадгалагдаж байгаа химийн бодисын тооллогын дүн мэдээг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлэх	бодисын тооллогын дүн мэдээг	Химийн бодисын тооллогын дүн мэдээг Дүүргийн МХХ, Цагдаагийн газар 3-р сард хүргүүлсэн. 11 сард дахин хүргүүлнэ.
		Химийн ашиглахтай холбогдуулан зохион байгуулах	бодис сургалт	Сургалтыг уулын хэсгийн тэсэлгээчин, гагнуурчин, нярав 11 ажилтан, ЭХНХ-ийн реле хамгаалалтын засварчид 7, ний 29 ажилтанд орсон.
6	Тэсэлгээ болон тэсрэх материалаас үүдэлтэй аюул осол	Тэсэлгээний материал хадгалдаг агуулахад байнгын 24 цагийн өндөржүүлсэн бэлэн байдлын харуултай байлгах.	материал агуулахад байнгын 24 цагийн өндөржүүлсэн бэлэн байдлын харуултай	Тэсрэх материалын агуулах нь байнгын байнгын 24 цагийн харуул хамгаалалттайгаар ажиллуулж байна.
		Тэсэлгээний журмын дагуу тэсэлгээний ажлын паспорт боловсруулж, түүнийг мөрдөж ажиллах	ажлыг дагуу ажлын паспорт боловсруулж, түүнийг мөрдөж ажиллах	Өрөмдлөгө тэсэлгээний ажил явуулах журам болон тэсэлгээний аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэмд нийцсэн тэсэлгээний ажлын паспорт боловсруулж, түүнийг мөрдөн ажилладаг.

НАЙМ. Хог, хаягдлын менежментийн чиглэлээр хийгдсэн ажил:

Хог хаягдлын менежментийн хүрээнд дараах арга хэмжээнүүдийг авч хэрэгжүүлэн ажилласан. Үүнд:

- Дахин ашиглагдахгүй ахуйн хог хаягдлын гурвалсан гэрээг Татварын алба, “Багануур тохижилт” орон нутгийн өмчит аж ахуйн тооцоотой үйлдвэрийн газартай байгуулан төвлөрсөн хогийн цэгт зайлуулан хаяж байна.
- Ахуйн хог хаягдлын ангилан ялгалт менежментийг сайжруулах зорилгоор хэсэг нэгжүүдийн ажлын байруудаар явж хог ангилалтын хяналт шалгалтыг хийж зөвлөмж, зөвлөгөөг өгч, хог ангилан ялгах савны тоог нэмэгдүүлэх хуванцар ус ундааны сав хаядаг зориулалтын савтай болох зэрэг заавар зөвлөмжийг өгч ажилласан.
- Хэсгүүдэд үүсч буй хуванцар сав, кардон хайрцаг, бичгийн цаас зэргийг хүлээн авч дахивар хадгалах өрөөнд түр хадгалж байна. Эхний 9 сарын байдлаар хуванцар 448кг, цаас, кардон цаас 368 кг, шил 7кг-ыг хүлээж авсан.
- Хог хаягдлыг ангилан ялгах, хаягдал хогнуудаас сэлбэгийн хогийг ялган ашиглах боломжтойг авч үлдэн, ашиглах боломжгүйг нь 2 дахь түүхий эдийн хашаанд түр хадгалсан.

2024 онд дахин ашигласан хог хаягдал

д/д	Нэр	Хэм. нэгж	Тоо хэмжээ	д/д	Нэр	Хэм. нэгж	Тоо хэмжээ
1	Ажилласан масло	л	16640	20	Хөтлөгч дугуй	ш	2
2	Радиатор	ш	1	21	Давтамж хувиргагч	ш	1
3	Шүд 5а	ш	70	22	Төмөр шат 1.2м	ш	1
4	Шүд 8и	ш	31	23	Хөнгөн цагаан утас	кг	200
5	Коронк 20/90	ш	10	24	Араа Z-25	ш	1
6	Өрмийн коронк	ш	47	25	Хаягдал төмөр	кг	500
7	Кабель КГЭ 3*35	ш	86	26	Седлоны Ролик 8и	ш	2
8	Кабель КГЭ 3*50	м	177	27	Коушны клин	ш	30
9	Кабель КГЭ 3*25	м	10	28	Хутга бульдозерийн	ш	1
10	Бочка	ш	93	29	Обуд кат	ш	5
11	Тосны сав /1тн/	ш	2	30	Шпал /2 дахь/	ш	100
12	Грейдерийн хутга	ш	16	31	Ролик 8И	ш	6
13	Подъёмны гинж 10/70	ш	1	32	Араа эргэхийн 8и	ш	1
14	Цеп ЭШ 13/50	ш	2	33	Хөл пидадь	ш	1
15	Цапф 8и	ш	1	34	Канистор	ш	54

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

16	Конвейрийн ремень /1200мм/	м	285	35	Дугуй том	ш	94
17	Конвейрийн ремень /1800/	м	41.8	36	Дугуй жижиг	ш	77
18	Шнек	ш	14	37	Төмөр хувин	ш	58
19	Өтгөн тос / Grease /	л	200	38	Хуванцар сав	ш	20

• Аюултай хог хаягдал болох ажилласан тос маслыг холбогдох хууль тогтоомж журмын дагуу мэргэжлийн байгууллага болох “Экостандарт петролиум” ХХК-тай гэрээ байгуулан эхний хагас жилийн байдлаар 124тн ажилласан тос маслыг нийлүүлсэн.

д/д	Худалдан авагчийн нэр	Он,сар, өдөр	Хэм/ нэгж	Тоо хэмжээ	Тайлбар
1	Эко стандарт петролиум ХХК	2024.03.20	л	10,000	Моторын масло 8000л
2	Эко стандарт петролиум ХХК	2024.03.21	л	10,000	Моторын масло 10000л
3	Эко стандарт петролиум ХХК	2024.03.22	л	10,000	Моторын масло 10000л
4	Эко стандарт петролиум ХХК	2024.03.26	л	10,000	Моторын масло 10000л
5	Эко стандарт петролиум ХХК	2024.06.26	л	25,000	Моторын масло 25000л
6	Эко стандарт петролиум ХХК	2024.06.27	л	28,000	Моторын масло 28000л
7	Эко стандарт петролиум ХХК	2024.08.26	л	8,000	Моторын масло 8000л
8	Эко стандарт петролиум ХХК	2024.08.27	л	8,000	Моторын масло 8000л
9	Эко стандарт петролиум ХХК	2024.09.20	л	6,000	Моторын масло 8000л
10	Эко стандарт петролиум ХХК	2024.10.25	л	9,050	Моторын масло 8000л
Нийт дүн				124,050	

• Мөн аюултай хог хаягдал, сав боодлыг шилжүүлэх гэрээг “Түмэн эгшиг” ХХК-тай гэрээ байгуулсан.

Аюултай хог хаягдлын бүртгэл

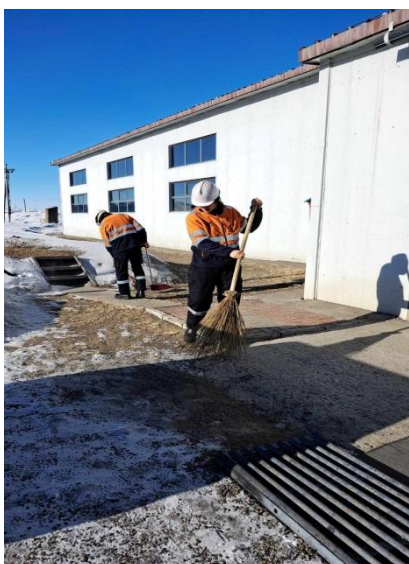
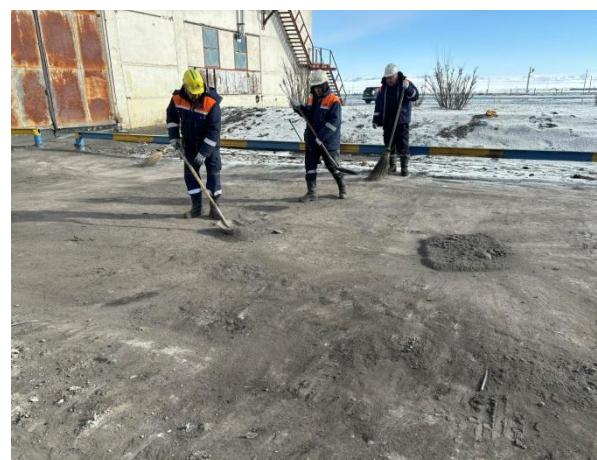
д/ д	Хог хаягдлын нэр	Хэм нэгж	Хог хаягдлын төрлийн код	Аюулын зэрэглэл	Өмнөх оны үлдэгдэл /2023он/	Гүйлгээ				Эцсийн үлдэгдэл
						Орлого	Зарлага	Үүнээс		
гадны	дотоод									
1	Ажилласан тос масло	л	13 02 05*	аюултай	22,023	130,243	147,670	124,050	28,216	4,596
2	Трансформаторын масло	л	13 03 06*	аюултай	200					200
3	Химийн бодисын хоосон сав /Хуванцар канистер/	ш	15 01 09*	хяналттай	496	371	74			793
4	Химийн бодисын хоосон сав /Төмөр сав/	ш	15 01 09*	хяналттай	551	726	58			1,219
5	Химийн бодисын хоосон сав /Бочка/	ш	15 01 09*	хяналттай	313	1,115	1,345	1,248	97	83
6	Химийн бодисын хоосон сав /Хуванцар 1тн сав/	ш	15 01 09*	хяналттай	9	14	23	21	2	-
7	Арчих материал	кг	15 02 01*	хяналттай	-	710				710
8	Тосны шүүр	ш	16 01 04*	аюултай	-	1,838				1,838
9	Автомашин	ш	16 01 02*	хяналттай	-					-
10	Наклад	ш	16 01 08*	аюултай	-					-

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

11	Аккумулятор	ш	16 06 01*	аюултай	108	52				160
12	Бохир хөрс	тн	17 05 01	хяналттай		-				-
13	Ламп	ш	20 01 11	аюултай		-				-
14	Хуучин шпал	ш	20 01 25*	хяналттай	1,430	445	360	260	100	1,515

• Гадна талбайн цас болон хог цэвэрлэгээ мөн дүүргийн хэмжээнд зохион байгуулагддаг бүх нийтийн цэвэрлэгээг улирал бүр зохион байгуулж тайлан мэдээг холбогдох газруудад хүргүүлсэн. Бүх нийтийн их цэвэрлэгээнд дүүргийн Нарийн нуурын хэсгийн хур хогийн цэг үүссэн талбайг цэвэрлэж, хогийг ачуулсан.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

Бүх нийтийн их цэвэрлэгээгээр дүүргийн 6-9 дугаар байрнуудын гадаах хүүхдийн тоглоомын талбайг угааж цэвэрлэсэн.

Багануур дүүргийн бүх нийтийн их цэвэрлэгээгээр Нарийн нуур хэсгийн арын далангийн гадна талбайг цэвэрлэж даланд үүссэн хур хог хаягдлаас ачсан. Цэвэрлэгээнд хог хаягдлыг №137 ковш ачигчаар ачиж, камаз машинаар хогийн цэг рүү тээвэрлэсэн.

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Хэрэгжилт
1.	Ахуйн	Дахин ашиглагдахгүй ахуйн хог хаягдлын гурвалсан гэрээг Татварын алба, Багануур тохижилт ОНӨААТҮГазартай байгуулан төвлөрсөн хогийн цэгт хаяж ажиллах	Татварын алба, Багануур тохижилт ОНӨААТҮГазартай гэрээ байгуулан ажилласан.
		Ахуйн хог хаягдлыг ангилж хаях, хог ангилалтанд хяналт тавих	Эхний 9 сарын байдлаар хуванцар 448кг, цаас, кардон цаас 368 кг, шил 7кг-ыг хүлээж авсан.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

2.	Үйлдвэрийн	Үйлдвэрийн хог хаягдлыг хэсгүүдээс авч, 2 дахь түүхий эдийн хашаанд ангилж хадгалах	Үйлдвэрийн хог хаягдлыг хэсгүүдээс хүлээн авч, 2 дахь түүхий эдийн хашаанд хадгалж байна.
		Үйлдвэрийн хог хаягдлаас засвар болон бусад зориулалтаар дахин ашиглах, журмын дагуу борлуулах	2024 онд 38 нэр төрлийн 18882 нэгж хог хаягдлыг дахин ашигласан байна.
3.	Аюултай	Аюултай хог хаягдлыг ангилж хадгалах	Эрх бүхий “Эко стандарт петролиум” ХХК-тай гэрээ байгуулан 228тн ажилласан тос маслыг тушаасан.
		Тос тосолгооны материалаар бохирдсон хөрсийг саармагжуулах	Тос тосолгооны материалаар бохирдсон хөрсийг Хөрс саармагжуулах талбайд тогтмол цуглуулан саармагжуулж байна.
		Аюултай хог хаягдлыг эрх бүхий мэргэжлийн байгууллагатай гэрээ байгуулан тушаах, устгуулах	Экостандарт петролиум” ХХК-тай гэрээ байгуулан 124тн ажилласан тос маслыг нийлүүлсэн. “Түмэн эгшиг ХХК-тай гэрээ байгуулан тушаахад бэлэн болоод байна.
		Уурхайн хэсэг нэгжүүдээс гарах хаягдал батерейг цуглуулж тусгайлан хадгалах	Хаягдал батерей цуглуулах савыг ажилчдын орох гарах хэсэгт байрлуулан цуглуулж байна.
4	Цэвэрлэгээ	Гадна талбайн болон дотор орчны цэвэрлэгээг тогтмол хийх	Үйлдвэрийн орчны дотно, гадна талбайг тогтмол цэвэрлэж мэдээг хүргүүлж байна.
		Бүх нийтийн их цэвэрлэгээг зохион байгуулж хийх, холбогдох газарт тайлан, мэдээг хүргүүлэх	Нарийн нуур хэсгийн арын далангийн гадна талбайг цэвэрлэж даланд үүссэн хур хог хаягдлаас ачсан. Дүүргийн 6-9 дугаар байрнуудын гадаах хүүхдийн тоглоомын талбайг угааж цэвэрлэсэн.
		Хүйтний улиралд цас орсон тухай бүр цэвэрлэн, халтиргаа гулгаанаас сэргийлэх	Хүйтний улиралд замыг хэсгүүдэд хуваарилан цэвэрлэж цас орсон тухай бүр цэвэрлэн, халтиргаа гулгаанаас сэргийлэн ажиллаж байна.

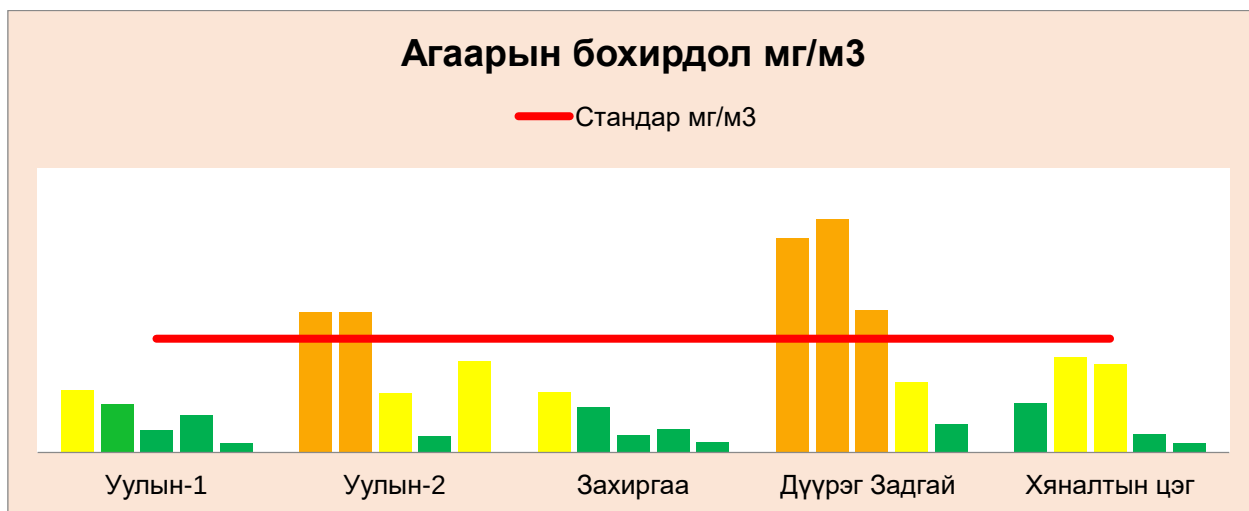
ЕС. Орчны хяналт шинжилгээ чиглэлээр хийгдсэн ажил:

❖ **Тоосжилт:** Уурхайн карьерын доторх тоосны мониторингийг 2 сар тутам /1, 3, 5, 7, 9-р саруудад/ 5 удаа 6 цэгт тоосны хэмжилтийг хийсэн.

Тоосжилтийн хэмжилтийг 6 цэгт 2 сар тутам Dust trak 85-20 загварын багаж ашиглан 24 цагийн турш хийж байна.

Тоосны хэмжилтийн дүн /2024 он/

Цэгийн агууламж	1-р сар	3-р сар	5-р сар	7-р сар	9-р сар	11-р сар	Стандарт мг/м3
Уул-1	0.133	0.015	0.052	0.003	0.022	0.022	0.100
Уул-2	0.371	0.021	0.013	0.004	0.153	0.075	0.100
Захиргаа	0.023	0.026	0.017	0.021	0.022	0.059	0.100
Дүүрэг /төв/	0.288	0.045	0.015	0.038	0.034	0.091	0.100
Дүүрэг /задгай/	0.592	0.113	0.036	0.02	0.026	0.090	0.100
Хяналтын цэг	0.131	0.039	0.029	0.015	0.013	0.011	0.100

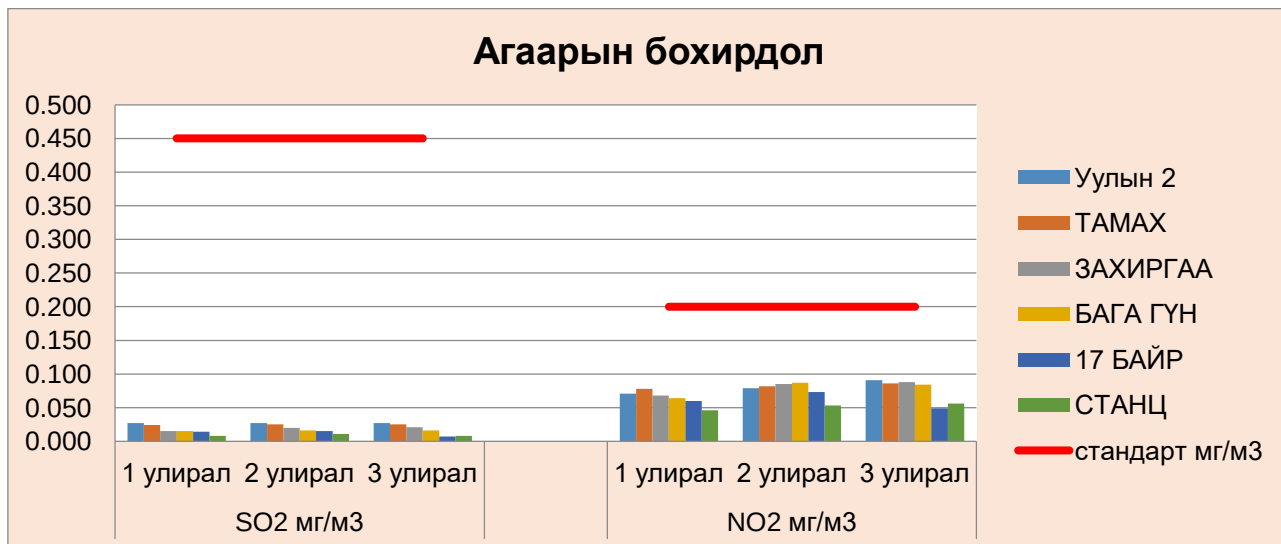

Орчны тоосжилтыг агаарын чанарын индексээр үнэлэхэд: Уул-2 болон дүүргийн задгай хэсэгт стандарт түвшингээс хэтрэлттэй бага зэргийн бохирдолтой байна.

Тоон үзүүлэлт	Агаарын чанар
0 ~ 50	Цэвэр
51 ~ 100	Хэвийн
101 ~ 250	Бага зэргийн бохирдолтой
251 ~ 400	Дунд зэргийн бохирдолтой
401 ~ 500	их бохирдолтой
501 ~	Маш их бохирдолтой

❖ Агаарын бохирдлын шинжилгээг Байгаль орчин, хэмжилзүйн төв лабораториор 1-3-р улиралд 3 удаа 6 цэгт хийлгэсэн.

❖ 1-р улиралд 6ш гүний усны дээж, 2-р улиралд 4ш гадаргын, 10ш гүний нийт 14ш, 3-р улиралд 14ш усны дээж авч шинжилгээг Геологийн төв лабораториор хийлгэсэн.

❖ Хөрсний нийт 13ш дээж авч агрохими, хүнд металлын шинжилгээг Байгаль орчин хэмжилзүйн төв лабораторид хүргүүлсэн.

❖ Цацрагийн хэмжилтийг 11-р сард хийлгэнэ.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

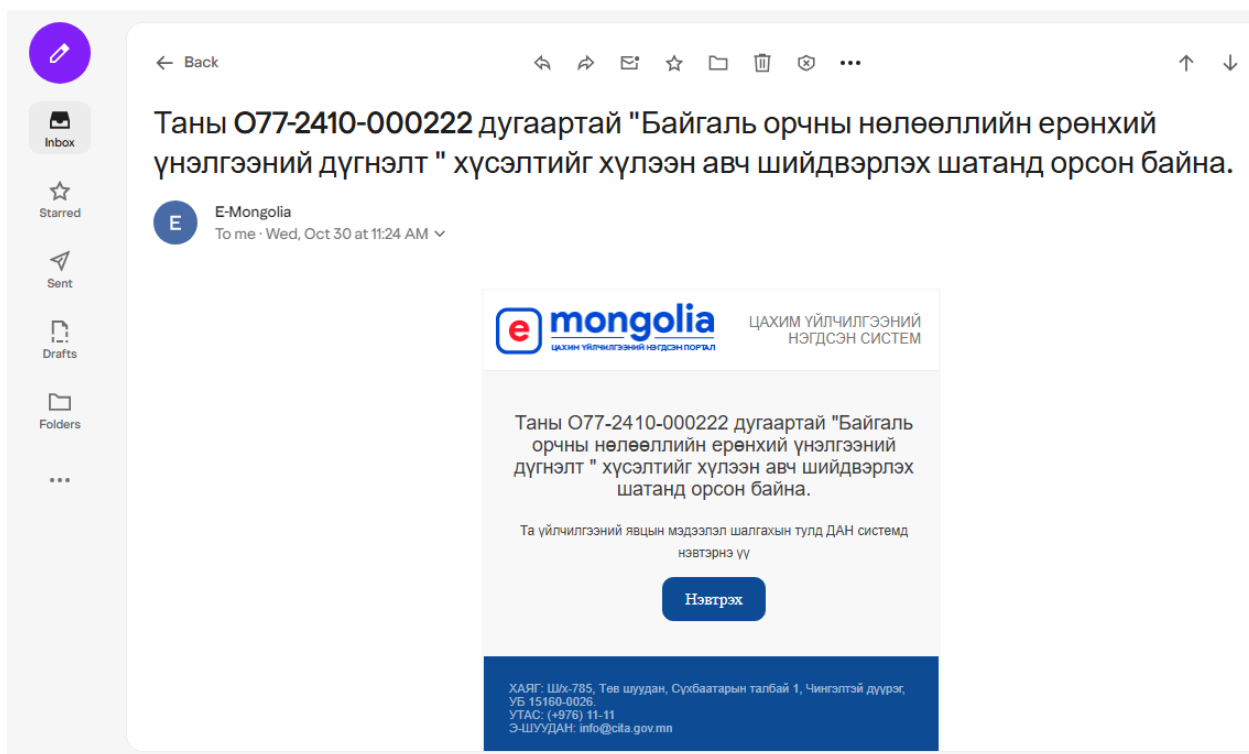
Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн биелэлт

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Цэгийн тоо	Хугацаа ба давтамж	Нийт хэмжилтийн тоо
1	Агаар - Бохирдол - Тоосжилт	6	Улирал бүр 2 сар тутам	18 30
2	Гадаргын ус - Хими - Хүнд металл	4	Дулааны улиралд	8
3	Багагүн нуур - Түвшин - Талбай	1	2 удаа	2
4	Гүний ус - Хими - Хүнд металл	6,10	Улирал бүр	32
5	Гүний ус - Түвшин	Гүний усны ажиглалтын цооногуудад	Сар бүр	10 удаа
6	Хөрс - Агрохимийн үзүүлэлтүүд	13	Дулааны улиралд	13
7	- Хөрсний хүнд металлын үзүүлэлтүүд	7	Дулааны улиралд	8
8	- Хөрсөн дэх нефьтийн агууламж	4	3-11-р сар	12
9	Цацраг	-	Жилдээ	-

Арав. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Гүйцэтгэл
4	Байгаль орчны Ерөнхий үнэлгээг хийлгэх	Ерөнхий үнэлгээ хийлгэх хүсэлтээ БОУАӨЯаманд хүргүүлсэн.
5	Байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг хийлгэх	Зөвлөх үйлчилгээний тендерт "Нандинбайгаль" ХХК шалгарч гэрээ байгуулан гүйцэтгэж байна. Төлөв байдлын үнэлгээний тайланг боловсруулсан.
6	Байгаль орчноо хайрлан хамгаалах, зүй зохистой ашиглах талаарх сургалт хийх	ХАБЭА-н сар бүрийн сургалттай хамтатган Байгаль орчин, мод бут тарих, хог хаягдлын талаарх сургалтыг сар бүр нийт 962 ажилчдад 25.5 цагийн сургалтыг орсон. Багануур дүүргийн "Оюуны эрин" ЕБС-ийн 6-12-р ангийн нийт 7 ангийн 123 сурагчдад Байгаль орчин, мод тарих арга, хог хаягдлын талаар сургалтыг хийсэн.

ХАБЭА-н сар бүрийн сургалттай хамтатган Байгаль орчин, мод бут тарих, хог хаягдлын талаарх 1 цагийн сургалтыг сар бүр нийт ажилчдад орсон. 2024 оны 1-11-р сар хүртэл сар бүрийн 3 дахь 7 хоногийн 5 дахь өдөр нийт ажилтнуудад Байгаль орчин, мод бут тарих арга, арчилгаа, хог хаягдлын талаар сургалтыг орсон. Сургалтанд 9 хэсгийн нийт 962 ажилтан хамрагдсан бөгөөд 25.5 цагийн сургалтыг орсон байна.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

Байгаль орчны бохирдол түүнд нөлөөлж буй хүчин зүйлүүд, мод тарихын ач холбогдол, модыг хэрхэн ургуулах талаар сургалтыг компанийн ажилчдад ХАБЭАХ-н сургалтын төлөвлөгөөнд оруулан тогтмол явуулж байна. Мөн Багануур дүүргийн “Оюуны эрин” ЕБС-ийн 7 ангийн 123 хүүхдэд сургалтыг явуулсан.

Арван нэг. Тухайн жилийн байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөний биелэлтийг нөлөөллийн бүсийн оршин суугчдад тайлагнах

№	БОХТ-ний биелэлтийг тайлагнахад оролцогч талууд	Тайлагнах хэлбэр	Биелэлт
1	БОАЖЯамны Хүрээлэн буй орчин байгалийн нөөцийн газар	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам"-ын дагуу БОМ-ийн төлөвлөгөө, биелэлтийн тайланг цахимаар хүргүүлэх	2025 оны төлөвлөгөөг боловсруулж бэлэн болгосон. Уулын ажлын төлөвлөгөөг батлагдахаар хүргүүлэхэд бэлэн болгосон.
2	Нийслэлийн БОГазарт	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам"-ын дагуу	2024 оны БОМТ-ийн тайланг цахимаар хүргүүлж, комиссын дүгнэлтийг гаргуулахаар хүргүүлж байна.
3	Багануур дүүрэг ЗДТГ "Эрдэнэс МГЛ" ХХК	БОМТ-ийн биелэлтийн тайланг хүргүүлэх	Хагас жилээр 7-р сард хүргүүлсэн.
5	Дүүргийн оршин суугч, иргэд, байгууллага	Иргэд, ААНБ-уудыг уурхайтай танилцуулах, хорооны оршин суугч, иргэдийн төлөөллийг уурхайн байгаль орчин, нөхөн сэргээлтийн үйл ажиллагаатай танилцуулах, илтгэл тавих	Уурхайтай танилцахаар ирсэн иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагад танилцуулах ажлыг тухай бүр зохион байгуулж хийсэн. Дүүргийн 8 байгууллага, 5 хорооны 58 иргэдийг нөхөн сэргээлт, Тэрбум үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдэж байгаа Мод үржүүлгийн газрын үйл ажиллагаатай танилцуулах ажлыг 9-р сард хийсэн.

Уурхайтай танилцахаар ирсэн иргэд, аж ахуйн нэгж байгууллагад танилцуулах ажлыг тухай бүр зохион байгуулж хийсэн. Багануурын уурхайн байгаль орчин, нөхөн сэргээлт болон Тэрбум үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдэж байгаа Мод үржүүлгийн газрын үйл ажиллагаатай танилцуулах ажлыг тогтмол хийсэн.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

2024 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу Багануурын уурхайн үйл ажиллагаа, байгаль орчин, нөхөн сэргээлт болон Тэрбум үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдэж байгаа Мод үржүүлгийн газрын үйл ажиллагаатай танилцуулах ажлыг 9-р сард зохион байгууллаа. Тус өдөрлөгт дүүргийн 8 байгууллага, 5 хорооны 58 иргэдийн 36 иргэн хүрэлцэн ирсэн. Мод тарих үндэсний өдрийг тохиолдуулан иргэд мод тарьж, иргэдэд 340ш шар хуайс тараасан.

БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ 2024 ОНЫ АЖЛЫН ТАЙЛАН 9-Р САРЫН БАЙДЛААР

2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ЗАРДЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ
/хүлээгдэж буй гүйцэтгэлээр/

АЖЛЫН НЭР		Төлөвлөгөө /төгрөг/	Гүйцэтгэл /төгрөг/	Тайлбар
1	Байгаль орчин, тохижилтын ажлын зардал	27,909,700	11,269,500	Уусалгааны систем, мод бутны суулгац болон зарим материалууд тендер зарлагдаад явж байна.
2	Мод үржүүлгийн зардал	46,760,500	30,715,000	
3	"Тэрбум мод" 17.000 мод тарих зардал	153,807,546	27,647,400	
4	Хяналт шинжилгээний зардал	9,888,000		Гэрээ байгуулагдаад шинжилгээний ажлууд хөтөлбөрийн дагуу хийгдээд явж байгаа. Гэрээ дуусаад дүгнэгдэж төлбөр шилжинэ.
5	Хог хаягдлын зардал	4,230,000	922,500	Энгийн хог хаягдлын төлбөр хуваарийн дагуу хийгдээд явж байгаа. Аюултай хог хаягдлын устгалын гэрээ хийгдсэн.
6	Дүйцүүлэн хамгаалах	30,000,000	15,000,000	Хэнтий аймгийн Дэлгэрхаан суманд хийгдэх ажлын төлөвлөгөө гарсан. Төлөвлөгөөний дагуу 9-р сард хийгдсэн.
	БОННУ	45,000,000		Гэрээ байгуулагдсан. Төлөв байдлын үнэлгээний тайлан гарсан. Ерөнхий үнэлгээ хийлгэх хүсэлтийг хүргүүлсэн
8	Шатахууны зардал	21,728,000	16,716,500	Төлөвлөгөөний дагуу зарцуулаад явж байна.
9	Мод үржүүлгийн газрын засвар	20,000,000		
12	Барьцаа хөрөнгө	64,230,000	64,230,000	
	БҮГД	423,553,746	166,500,900	